

Växa Sverige

Utfodring i torkans spår

Kicki Markusson

Det gick inte att ladda bilden med relationen -81 från 1 Bild.

VÄXA
SVERIGE

Om differensen är stor...

- Inventera foderbehov och tillgång
Följ upp, följ upp, följ upp...
  - Finns det fortfarande möjligheter att köpa grovfoder på rot?
  - Alternativ?
    - trädor
    - helsäd
    - halm, ammoniak behandlad halm
    - betfor
    - drav
    - spannmål, anpassat färdigfoder, potatis
    - vass
    - livsmedel? Frukt och grönt, bröd
    - m m
  - Dra ner på grovfoder så fort det går! Jämnare över hela stallsäsongen. Räkna inte med önskescenario av 3:e och 4:e skördar förrän det är bärgat och klart
  - Sortera ut djur. Går det att minska antalet storkonsumerande djur?
-

Ammoniakbehandlad halm

- Kan förbättra energiinnehållet med 30-40 %
- konsumtionen med 30%

Halm 6,6 MJ/kg ts, 50 g Rp

Behandlad 9,2 MJ/kg ts. 80 g Rp

- Tillför lösligt protein, inget vomstabil
  - Vattenhalt minst 12%, gärna 20%, inom tre dygn efter pressning
  - Lagring innan utfodring
    - <+5°C, 8 v
    - +5°C -+15°C 4-8v
  - Luftas innan utfodring 3-4 dagar
  - Bara ren halm, om gröna växtdelar → **Toxisk substans**
4-metyl-imidazol (4-Mel)
-

Olika vallfoderkvaliteér

- till vilka och hur

Lite struktur

- lång stråigt
- halm
- havre

"Bra" vallfoder

- "billigare konc"
- rapsbaserad
- mjölk
- tjur

"Låg smältbarhet"

- "dyrare konc"
- betfor
- vete
- rekrytering
- dikor

Mkt stuktur

- rel mkt kraftfoder
- vete
- betfor
- soja framför raps
- dikor och sinko,

Lite protein

- proteinstarkt konc
- Expro
- drank
- urea
- Sinkor, lågdräktiga
- (tjurar, äldre)

Syror

- relativt mkt kraftfoder
- men viktigt med struktur**
- "bra" protein
- äldre djur
- (ej till djur < 6 mån)

Lätlösligt protein

- vomstabil protein
- betfor
- äldre rekrytering/tjurar
- (ej till djur < 6 mån)

Bete

- Försöka hålla betesdriften igång så länge om möjligt
    - använd ev återväxt eller annan skördad mark där inte nästa års skörd kommer att påverkas
  - Spannmål/kraftfoder till unga rekryteringsdjur och dikalvar (kalvgömmor)
  - Sinkor och dräktiga kvigor, tillskottsutfodring sista 3 veckorna innan kalvning
  - **Var uppmärksam på giftig växter**, risk att växter betas som normalt sett skulle ratas
-

Utfodring i Kalvgömma/Creep feeding

- Foderutnyttjande 5 kg foder/ kg tillväxt
  - Lönsamt upp till en foderkostnad på ca 3 kr/ kg
  - Minst 3 veckor
  - Äter ca 2 kg/dag
-

Djurförsörjning

- Planera för fullt stall så snart foderbristen är över
  - Håll igång semineringarna i höst! När kalvarna föds finns det bete och en ny skörd närmar sig
  - Att sinlägga lågmjolkande kor tidigare → flyttas till annan grupp med sämre grovfoder
  - Följa upp så att viktiga rutiner inte glöms eller bortprioriteras
-

KRAV och ekologisk produktion

Ändring i åtgärds katalogen

- Jordbruksverket ändrade 30 juli 2018 i åtgärds katalogen för ekoregler. Dessa ändringar gäller till 15 juni 2019.
  - Karensfoder
  - Krisklausul, dispensar inköp av konventionellt grovfoder
  - Lägre grovfoderandel hela laktationen
    - 50 % grovfoder hela laktationen, 60% för ungdjur
- Detta innebär att kontrollorganen inte skall ge avvikelser för vissa punkter (som normalt ger avvikelser)

Observera att

- Arla kommer inte att ta in mjölk framställd på dispensfoder som ekologisk förrän det gått 6 månader (karensperioden) efter det att man slutat fodra med dispensfoder
  - Arla kommer att skilja på eko-betalningen till de som fodrar dispensfoder och de som klarar av att hålla EKO-certifierat foder.
-

- Dikor har ofta hög konsumtionsförmåga i förhållande till sitt näringsbehov
  - Gruppera djuren
    - äldre kor som har bra hull och har kalvat något lägre än näringsbehovet
    - kvigor, 1.a kalvare och tunna djur behöver i de flesta fall ligga på utfodringsnorm
  - En egen ätplats
-

Dikor

- Om grovfodret innehåller tillräckligt med fiber (hög NDF), med låg smältbarhet (hög iNDF) kan ges i fri tillgång utan att överkonsumeras
    - Lågdräktiga dikor
8,5 MJ, 550-600 g NDF, 100-110 g RP per kg Ts
    - Högdräktiga dikor
9,0-9,5 MJ, 550 g NDF, 110 g RP per kg TS
  - Foder som kan vara lämpliga, helsäd, rörflen, ammoniak behandlad halm, halm och sent skördad vallfoder,
  - Lågt energinnehållet men tillräckligt gör ofta att proteininnehållet är för lågt, analysera grovfodret och komplettera med något proteinfoder, till dräktiga dikor kan proteinet vara av lite enklare slag
-

Kött-ungnöt

- Höj intensiteten med ökad kraftfoderandel. Dessutom minskar behovet av strömedel
  - Se över slaktvikten i kombination med ökat intensitet
  - Fördela det foder som finns mellan de olika åldersgrupperna av djur
-

Strö

- Lägre skörd av halm, och mycket halm kommer att gå till foder
  - Skilj på halm med GOD hygien till foder
  - Spån är redan nu en bristvara
  - Torv ska enligt uppgifter finnas tillgängligt
  - Torv fungerar även i djupströbädd. Antingen enbart torv, eller som ett sugande lager i botten vilket minskar halmåtgången
-

Övrigt att tänka på

- Minska foderspill, var noggrann vid inläggning, foderuttag och utfodring
  - Årets skörd av krisfoder, som t ex trädor och helsäd med stor mängd ogräs kan ge:
    - risk för förgiftning eller högt intag av antinutritionella substanser
    - risk för förgiftning på grund av högt innehåll av nitrat, både från vall och ogräs, ogräs har tendens att ackumulera nitrat särskilt om grödan är stressad vilket kan gälla på många platser i år, ta analys på ensilerad gröda om höga nivåer blanda med andra foderpartier
    - **risk särskilt för de grupper av djur som har ensidigfoderstat**
  - Var uppmärksam på djur som
    - magrar snabbt,
    - ändrat beteende (ex aggressiva eller loja) vinglig gång,
    - blödningar,
    - svårt att andas,
    - uppdragen buk
    - ....
  - Överbeläggning
-